

CZU: 343.545:343(478)(094.4)

DOI: 10.5281/zenodo.7352459

LATURA OBIECTIVĂ A INFRAȚIUNII DE PROXENETISM

CALMAȚUI Eduard,

doctorand, Școala Doctorală „Științe Juridice”,
Universitatea de Stat din Moldova
ORCID ID: 0000-0003-4926-0084

The present study is dedicated to analyzing the objective side of the crime of pimping, provided by art. 220 of the Criminal Code of the Republic of Moldova. In the study, it is shown that, in paragraph (1) art. 220 of the Criminal Code of the Republic of Moldova, four alternative normative ways of committing pimping are specified. When classifying the crime as pimping, it does not matter which of the factual methods the perpetrator resorted to. It is equally irrelevant whether the subject of the crime used all these methods or only one of these methods. It is also noted that the crime provided for in paragraph (1) art. 220 of the Criminal Code of the Republic of Moldova is a formal one.

Keywords: pimping; criminal liability; objective side; moment of consumption; prostitution.

Latura obiectivă a infracțiunii prevăzute la art.220 Cod penal al Republicii Moldova (în continuare – CP RM) [1], sub denumirea marginală de proxenetism, constă în fapta prejudiciabilă care se poate exprima în următoarele modalități normative cu caracter alternativ: îndemnul la prostituție; determinarea la prostituție; înlesnirea practicării prostituției; tragerea de foloase de pe urma practicării prostituției.

Nu are importanță la calificarea infracțiunii la care dintre modalitățile faptice a recurs făptuitorul. Este deopotrivă irelevant la calificarea faptei dacă subiectul infracțiunii a apelat la toate aceste modalități sau doar la una dintre aceste modalități. Însă, aceste aspecte pot fi luate în considerare la individualizarea pedepsei.

Din start, arătăm că la 25 mai 2018, la Curtea Constituțională a Republicii Moldova a fost depusă Sesizarea nr.62g privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din art.220 CP RM. Printre altele, autorul sesizării a invocat că textul „îndemnul sau determinarea la prostituție ori înlesnirea practicării prostituției” din alin.(1) art.220 CP RM este imprevizibil, pentru că legea nu-l definește. Curtea Constituțională a Republicii Moldova a declarat inadmisibilă sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „îndemnul sau determinarea la prostituție ori înlesnirea practicării prostituției” din alin.(1) art.220 CP RM. Astfel, în pct.31-36 al Deciziei de inadmisibilitate a sesizării nr. 62g/2018 privind excepția de

neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 220 din Codul penal [2], Curtea a reținut, printre altele, că: *„Legea trebuie să definească în mod clar infracțiunile și pedepsele aplicabile. Această cerință este îndeplinită atunci când justițiabilul are posibilitatea de a cunoaște, din chiar textul normei juridice pertinente, iar la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe sau cu ajutorul unor juriști profesioniști, care sunt acțiunile și omisiunile ce-i pot angaja răspunderea penală și care este pedeapsa la care poate fi supus, în cazul unei încălcări a normei”*. Cu referire la prevederile contestate, Curtea a observat, *inter alia*, că *„îndemnul sau determinarea la prostituție ori înlesnirea practicării prostituției reprezintă modalități de comitere a infracțiunii de proxenetism. Acestea au un caracter alternativ. Totodată, se comite infracțiunea de proxenetism și în ipoteza în care făptuitorul obține foloase de pe urma practicării prostituției de către alte persoane”*. Făcând trimitere la Decizia sa, nr.36 din 19 aprilie 2018 [3], Curtea a menționat că: *„Există repere obiective care ajută interpretul la stabilirea sensului exact al textului contestat. Având în vedere prevederile art.220 CP RM, instanțele judecătorești pot stabili caracteristicile esențiale ale actului interzis doar în baza textului care îl specifică, adică prin aplicarea simplă a regulilor de interpretare lingvistică. Mai mult, așa cum afirmă în mod constant Curtea Europeană, rolul decizional conferit instanțelor urmărește tocmai înlăturarea dubiilor care persistă cu ocazia interpretării normelor (Del Rio Prada v. Spania [MC], 21 octombrie 2013, § 93)”*.

Așadar, potrivit Curții Constituționale a Republicii Moldova, nu este necesar ca legiuitorul să definească noțiunile de „îndemn la prostituție”; „determinare la prostituție”; „înlesnire a practicării prostituției”; „tragere de foloase de pe urma practicării prostituției”. Lipsa unei definiții legale a unei noțiuni denotă intenția legiuitorului de a conferi acesteia înțelesul ce rezultă din sensul uzual (obișnuit) al termenilor, fapt confirmat și de către Curtea Constituțională a României¹³. De altfel, în pct.29 al Deciziei Curții Constituționale a Republicii Moldova nr.67 din 15.06.2020 de inadmisibilitate a sesizării nr. 27g/2020 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi

¹³A se vedea: pct.14 din Decizia Curții Constituționale a României nr. 689 din 7 noiembrie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.207 alin. (1) și alin. (3) din Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 99 din 1 februarie 2018; pct.18 din Decizia Curții Constituționale a României nr.449 din 28 iunie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 299 alin. (2) din Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 719 din 21 august 2018.

din articolul 171 din Codul penal (alte urmări grave ale infrațiunii de viol) se arată că doctrina juridică poate constitui „un reper obiectiv în funcție de care să poată fi apreciat conținutul unei norme penale și care poate contribui la aplicarea previzibilă a acesteia” [4].

În cele ce urmează, vom efectua analiza fiecăreia din cele patru astfel de modalități.

Ab initio vom examina modalitatea de îndemn la prostituție. În acest fâgaș, arătăm că, *ad litteram*, „a îndemna” semnifică „a convinge pe cineva să facă ceva, a chema la o acțiune” [5]. Întrucât respectiva exegeză apare a fi insuficientă pentru explicarea modalității normative de îndemn la prostituție specificate la art.220 CP RM, este cazul să apelăm și la interpretarea doctrinară a respectivei noțiuni. Astfel, în efortul de tâlmăcire a acestei modalități faptice, în doctrina autohtonă s-au etalat mai multe definiții: „Prin îndemn la prostituție” se are în vedere stimularea interesului unei alte persoane pentru ca aceasta să practice prostituția (de exemplu, prin promisiunea unei vieți ușoare, fără muncă, cu distracții etc.)” [6, p.1178]; „Îndemnul reprezintă acțiunea prin care are loc incitarea, trezirea interesului unei persoane pentru ca aceasta să practice prostituția, încurajarea acesteia întru învingerea ezitărilor care o împiedică să practice prostituția (de exemplu, promisiunea unei vieți mai ușoare, fără muncă, cu distracții etc.)” [7, p. 17].

Sintetizând aspectele convergente ale opiniilor doctrinare referitoare la noțiunea de îndemn la prostituție, precum și avându-se în vedere modalitatea de configurare a faptei prejudiciabile înscrise la art.220 CP RM, ajungem la concluzia că îndemnul la prostituție în sensul art.220 CP RM, constă în acțiunea ce întrunește următoarele condiții:

1) se realizează prin diverse acțiuni specifice de trezire a interesului unei persoane de a practica prostituția, cum ar fi: măgulire, sfătuire, promisiuni.

2) vizează o persoană concretă sau mai multe persoane concrete. Cu privire la aceasta, în doctrină [6, p.1178] se arată justificat că nu reprezintă îndemn la prostituție propagarea prostituției prin intermediul publicațiilor periodice, mijloacelor audio-vizuale sau prin orice alt mod, având ca destinatar un cerc nedeterminat de persoane. Sub acest aspect, îndemnul la prostituție, ca modalitate normativă a infrațiunii specificate la art.220 CP RM, trebuie deosebit de difuzarea informației publice și/sau săvârșirea unor fapte îndreptate spre propagarea prostituției, faptă prevăzută la alin.(2) art.90¹ Cod contravențional [8].

3) În sensul art.220 CP RM, îndemnul la prostituție nu este condiționat de începerea activității de practicare a prostituției. De asemenea, nu are importanță dacă persoana asupra căreia se realizează incitarea a mai practicat sau nu anterior prostituția.

Infra, prezentăm două extrase din două spețe din practica judiciară, în care instanța de judecată a stabilit că făptuitorul a realizat acțiunea de îndemn la prostituție:

„Ca urmare a convorbirilor pe care le-a avut cu cet.A.B., trezindu-i interesul pentru practicarea prostituției prin convingerea că, va fi bine plătită și va practica prostituția în condiții bune, a îndemnat-o pe aceasta să presteze servicii sexuale pe teritoriul Turciei” [9];

„În perioada 04.06.2020 – 30.06.2020, persoana în privința căreia cauza penală a fost disjunsă într-o procedură separată, prin intermediul mesagerii, a îndemnat-o pe C.D. la practicarea prostituției, comunicându-i că o poate angaja la muncă în orașele Berlin și Frankfurt din Republica Federală Germania, în vederea prestării serviciilor sexuale, unde va putea obține 50 % din banii oferiți de fiecare client, având o viață mai bună” [10].

Continuăm analiza modalităților normative ale faptei prejudiciabile cu determinarea la prostituție. Pentru a percepe semnificația noțiunii „determinare”, este util să apelăm la *Dicționarul explicativ al limbii române*, în acord cu care prin „determinare” se înțelege: acțiunea de a determina și rezultatul ei; condiționare, cauzare”. Respectiv, prin „a determina” se are în vedere: a condiționa în mod necesar; a servi drept cauză pentru apariția sau dezvoltarea unui fapt, a unui fenomen; a cauza, a pricinui, a produce; a face (pe cineva) să ia o hotărâre; a decide, a convinge [5].

Concomitent, în legătură cu această noțiune, în doctrina juridică regăsim următoarele exegeze: „Prin determinare la prostituție se înțelege întreprinderea unor eforturi de natură a influența o persoană să practice prostituția. Nu interesează dacă ideea de practicare a prostituției a fost sugerată victimei de către făptuitor sau de către altă persoană, ori dacă această idee a apărut mai înainte în conștiința victimei. Ceea ce interesează este că făptuitorul, prin activitatea sa, să fi făcut ca victima să ia hotărârea de a practica prostituția” [6, p.1178]; „Prin determinare în sensul art.220 CP RM se înțelege o incitare, o trezire a interesului unei persoane pentru ca aceasta să practice prostituția (de exemplu, prin promisiunea unei vieți ușoare, fără muncă, cu distracții etc.). Este vorba deci de încurajarea sau convingerea unei persoane ca

să practice prostituția. Aceasta presupune adoptarea de către persoana determinată a hotărârii de a practica prostituția și trecerea la executarea unor acte de practicare a prostituției” [11, p.137]; „Determinarea la prostituție presupune activitatea prin care persoana este influențată să ia hotărârea de a practica prostituția [7, p.17].

În lumina celor arătate *supra*, conchidem că „determinarea” în sensul art.220 CP RM presupune realizarea unor acțiuni care servesc drept cauză pentru luarea deciziei de către o persoană de a practica prostituția. În lipsa unei distingeri prevăzute în lege, considerăm că determinarea la prostituție se poate traduce fie în influențarea unei persoane de a începe practicarea prostituției, fie de a continua această practică (ipoteza în care persoana vizată a decis să renunțe la prostituție).

În context, remarcăm că este dificil să trasăm o linie clară de delimitare între „îndemn la prostituție” și „determinare la prostituție”. În acest făgaș, ancorăm întrebarea dacă în sensul art.220 CP RM noțiunile „a îndemna” și „a determina” sunt echipolente? Întrebarea nu este întâmplătoare; mai ales că, în doctrina de specialitate, unii autori descriu noțiunile de îndemn și de determinare la prostituție, consemnându-le în același context, fără a li se stabili identitatea corelativă: „Îndemnul și determinarea la prostituție reprezintă întotdeauna activități concrete de selectare a persoanelor ce urmează a fi folosite în calitate de prostituate. Cel mai des, acestea se exprimă în convingere, îndemn, incitare cu scopul de a forma la potențiala victimă a unei hotărâri ferme de a practica prostituția și a unei atitudini pozitive față de aceasta; cuprinde și propaganda relațiilor sexuale libere cu scopul de a obține comportamentul dorit de conformare [12, p. 507]. În Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la practica aplicării legislației în cauzele despre traficul de ființe umane și traficul de copii, nr.37 din 22.11.2004 [13], de asemenea, nu este trasată o linie de demarcație între metodele prin care se efectuează îndemnul și cele prin care se realizează determinarea în cazul proxenetismului, fiind arătate metode comune pentru ambele acțiuni: convingerea, măgulirea, promisiunea de diverse avantaje, scutirea de datorii ș.a.

Așa cum demonstrează practica judiciară, în cele mai frecvente cazuri, instanțele de judecată, raportează acțiunile făptuitorului de convingere a victimei de a practica prostituția la modalitatea normativă de îndemn la prostituție [14] [15] [16]. În alte cazuri, îndemnul și determinarea la prostituție nu sunt stabilite cu exactitate de către organul ce aplică legea, fiind dizolvate în

contextul descrierii aceluiași acțiuni. La concret, prezintă interes următorul extras dintr-o speță din practica judiciară: „Aproximativ în luna februarie 2017, în scopul de a trage foloase financiare și de a înlesni prestarea serviciilor de prostituție de către A.B., a îndemnat-o și determinat-o pe aceasta să presteze servicii sexuale contra plată, înțelegându-se prealabil cu clienții despre locul, costul și timpul serviciilor sexuale pentru care urmau să achite bani în sumă de 800 lei pentru fiecare oră” [17].

Sușinem că atât timp cât voința autorității legiuitoare consistă în evidențierea distinctă a acțiunilor prejudiciabile, ele trebuie interpretate ca atare. În contextul examinat, conjuncția „sau”, care delimitează noțiunile de „îndemn” și „determinare” în cadrul normei prevăzute la alin.(1) art.220 CP RM, are funcție disjunctivă și nu explicativă. Concluzia, se desprinde inclusiv din regulile ce vizează elaborarea actelor normative. Așadar, în lit. g) și lit. h) alin.(1) art.54 din Legea cu privire la actele normative, textul legii se elaborează cu evitarea tautologiilor juridice și cu utilizarea, pe cât este posibil, a noțiunilor monosemantice, în conformitate cu terminologia juridică [18, p. 77].

Prin urmare, îndemnul la prostituție presupune acțiuni de stimulare, impulsione a interesului unei alte persoane de a practica prostituția, de exemplu prin: descrierea „oportunităților” pe care le poate oferi practicarea prostituției, ilustrarea unor exemple de câștiguri ușoare etc. Argumentele utilizate în cazul îndemnului, nu sunt la fel de ample și convingătoare, precum cele pe care le utilizează făptuitorul în cazul determinării – ipoteză în care victima ia decizia în sensul pretins de acesta. Cu privire la distincția dintre aceste noțiuni în doctrina română s-a arătat că „determinarea presupune luarea hotărârii de practicare a prostituției, în timp ce îndemnarea (îndemnul – n.a.) are semnificația prezentării avantajelor existente în cazul săvârșirii acesteia [19, p.369].

În orice caz, chiar dacă la calificarea faptei nu are însemnătate la care acțiune prejudiciabilă a recurs făptuitorul, nu este corect a le considera echipolente. Recunoaștem, totodată, că este foarte fragilă linia care delimitează acțiunile de „îndemn” și de „determinare” în cazul art.220 CP RM, delimitare – susceptibilă de a ridica o dificultate *ad probationem* [18, p.77].

De lege lata, înțelegem că gradul prejudiciabil al determinării la prostituție (care presupune luarea deciziei de către victimă de a practica prostituția) apare a fi mai ridicat în comparație cu gradul prejudiciabil al îndemnării la prostituție. Această particularitate necesită a fi luată în considerare de

instanțele de judecată la individualizarea pedepsei.

În altă ordine de idei, apreciem că, în funcție de *modus operandis*, determinarea la prostituție se poate realiza prin aplicarea violenței (fizice sau psihice), după cum poate și să realizeze prin oferirea unor recompense, scutire de datorii, formularea unor promisiuni etc. În ipoteza realizării determinării la prostituție pe calea aplicării violenței ori amenințării cu aplicarea ei fapta nu trebuie confundată cu infrațiunile prevăzute la art.165 ori 206 CP RM. Or, în ipoteza art.220 CP RM, victima trebuie să aibă posibilitatea de a lua decizia de a se prostitua, fără a fi pusă într-o situație fără alternativă. *Per a contrario*, dacă victima nu a decis liber în privința practicării prostituției, fapta trebuie calificată potrivit art.165 ori 206 CP RM. Pe această cale, subscriem opiniei potrivit căreia „constrângerea la prostituție presupune o astfel de influențare asupra victimei, în urma căreia aceasta își pierde posibilitatea de a-și dirija acțiunile; determinarea la prostituție constă în influențarea asupra victimei care nu are ca efect pierderea de către aceasta a posibilității de a-și dirija acțiunile” [20, p. 228]. Bunăoară, în cazul în care determinarea la prostituție se face prin aplicarea violenței, intensitatea acesteia nu o poate depăși pe cea a vătămării medii a integrității corporale sau a sănătății. În astfel de cazuri, se exclude calificarea suplimentară conform art.152 CP RM sau art.78 Cod contravențional [6, p.1179].

Specificăm că, în corespundere cu art.220 CP RM, numărul metodelor de determinare aplicate și caracterul lor, nu influențează asupra calificării faptei, însă pot fi luate în considerare la individualizarea pedepsei. O abordare diferită este caracteristică Codului penal al României [21]. *In concreto*, în virtutea alin.(2) art.213 CP al României, se agravează răspunderea în cazul în care determinarea la începerea sau continuarea practicării prostituției s-a realizat prin constrângere.

Finalizând examinarea determinării la prostituție, considerăm necesarmente apelarea la instituția participației penale; or potrivit art.42 CP RM „se consideră instigator persoana care, prin orice metode, determină o altă persoană să săvârșească o infracțiune”. De altfel, Curtea constituțională a României [22] a precizat, printre altele, în legătură cu modalitatea de determinare ce caracterizează latura obiectivă a infracțiunii de proxenetism (art.213 CP al României) că acțiunea de determinare reprezintă, în fapt, o

instigare, în sensul art. 47 din noul Cod penal al României¹⁴, cu diferența majoră față de vechea reglementare că fapta determinată, și anume prostituția – care era incriminată în art. 328 din Codul penal din 1969 – nu mai reprezintă infrațiune potrivit noii legislații. În context, este cazul de specificat că instigarea și determinarea la prostituție nu sunt noțiuni echipolente. Determinarea la prostituție a fost precizată ca modalitate faptică de comitere a proxenetismului, avându-se în vedere că instigarea la prostituție nu poate fi reținută, prostituția nefiind o infrațiune.

În alt context, vom analiza cea de-a treia modalitate normativă a faptei prejudiciabile prevăzută la art.220 CP RM și anume – înlesnirea practicării prostituției. Prin „înlesnire”, în corespundere cu Dicționarul explicativ ilustrat al limbii române se are în vedere: „Acțiunea de a *înlesni*și rezultatul ei”, adică „a face ca ceva să fie ușor de realizat, de obținut” [5]. Concomitent, în literatura juridică găsim mai multe definiții ale noțiunii de înlesnirea practicării prostituției: „Ajutorul acordat unei persoane să practice prostituția (de exemplu, prin punerea la dispoziție a locuinței, prin finanțarea organizării unui local unde se va practica prostituția etc.) [6, p. 1179]; „Activitatea orientată spre facilitarea sau crearea de condiții pentru practicarea sau continuarea practicării prostituției de către o altă persoană decât făptuitorul” [7, p. 17]; „Înlesnirea practicării prostituției presupune acțiuni de natură complicitară, exprimate în comiterea de acțiuni active care vizează găsirea spațiilor corespunzătoare; menținerea acestora în stare funcțională; crearea condițiilor necesare în aceste spații; găsirea clientelei; furnizarea serviciilor de transport; acordarea asistenței medicale persoanelor implicate în prostituție; efectuarea de examinări medicale sistematice etc.” [12, p.507]; „Înlesnirea practicării prostituției se poate realiza prin orice acțiune prin care se face mai ușor de practicat sau de continuat practicarea prostituției. Ea poate consta în punerea la dispoziție a unui spațiu locativ, în finanțarea organizării unei case în care se practică prostituția, în crearea de condiții favorabile practicării prostituției, în promisiunea de a nu denunța faptul practicării prostituției etc. [11, p.138].

În Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.37 din 22.11.2004 nu găsim o definiție explicită a acțiunii de înlesnire a practicării prostituției. Totuși, din conținutul acesteia reiese că, înlesnirea practicării prostituției poate fi realizată prin următoarele metode: căutarea sau acordarea de încăperi în acest scop, găsirea și

¹⁴ Instigator este persoana care, cu intenție, determină o altă persoană să săvârșească o faptă prevăzută de legea penală.

chemarea clienților, organizarea întâlnirilor ș.a.

Remarcăm că prevederea „înlesnirea practicării prostituției” din conținutul art.213 Cod penal al României (proxenetismul) a făcut obiectul Sesizării la Curtea Constituțională a României. În motivarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art.213 Cod penal român, autorul Sesizării a susținut, printre altele, că incriminarea proxenetismului sub aspectul înlesnirii încalcă principiul previzibilității normei juridice. Fiindcă norma penală nu precizează care sunt actele specifice înlesnirii și nu stabilește modul prin care se poate constata neîndeplinirea sau îndeplinirea exigențelor impuse de legiutor, astfel încât responsabilitatea penală a unei persoane poate fi angajată în mod arbitrar, ca urmare a unei posibile aplicări greșite a legii.

Din punctul de vedere al Curții Constituționale a României [23]: *„Reglementarea variantei alternative a elementului material al proxenetismului constând în „înlesnirea practicării prostituției” este în acord cu cele stabilite atât în jurisprudența instanței europene, cât și în jurisprudența instanței de control constituțional, revenind organelor judiciare sarcina de a stabili ce fapte întrunesc elementele constitutive ale acestei infrațiuni, formularea generală a normei incriminatoare urmărind să acopere o paletă cât mai largă de acțiuni ce înlesnesc în mod efectiv practicarea prostituției. De altfel, potrivit doctrinei, „înlesnirea practicării prostituției” se poate realiza prin orice acțiune prin care se face mai ușor de practicat sau de continuat practicarea prostituției. Înlesnirea poate consta în punerea la dispoziție a unui spațiu locativ, în finanțarea organizării unei case în care se practică prostituția, în crearea de condiții favorabile practicării prostituției, în promisiunea de a nu denunța faptul practicării prostituției etc. Înlesnirea practicării prostituției constă în ajutorul dat unei persoane să practice prostituția și se poate realiza sub orice formă și prin orice mijloace. Înlesnirea apare, deci, ca o formă specială a complicității la prostituție, pe care, însă, legiutorul a incriminat-o ca modalitate a proxenetismului, așadar, ca infrațiune de sine stătătoare (paragraful 23)”*.

Practica judiciară arată că, în dese cazuri, înlesnirea practicării prostituției se realizează prin oferirea unor localuri, încăperi persoanelor care practică prostituția. Astfel, s-a concretizat respectiva modalitate faptică în următorul caz: *„[...] A.B. acționând împreună și de comun acord cu C.D. și o persoană în privința căreia cauza penală a fost disjunsă, întru realizarea intenției infracționale comune, în vederea înlesnirii practicării prostituției de către alte persoane, au închiriat în prealabil mai multe spații locative situate în mun. Chișinău [...] pentru prestarea ulterioară pe adresele indicate a serviciilor sexuale...”* [24].

Un alt exemplu de înlesnire a practicării prostituției, desprins din practica judiciară, se referă la ajutorul oferit întru deplasarea victimei într-o altă țară – unde va desfășura activitatea respectivă. Elocventă în acest sens, este următoarea speță: *„În vederea realizării intenției infracționale, A.B., obținând consimțământul cet. C.D. de a practica prostituția, a înlesnit practicarea prostituției de către aceasta, prin organizarea deplasărilor în Republica Turcia în perioada 03.01.2018-11.01.2018; 07.04.2018-12.04.2018; 17.09.2018-23.09.2018, unde aceasta a prestat servicii sexuale contra plată* [25].

În cele din urmă, vom supune analizei ultima modalitate normativă a faptei prejudiciabile prevăzute la art.220 CP RM – tragerea de foloase de pe urma practicării prostituției. Norma examinată nu specifică în ce se concretizează tragerea de foloase de pe urma practicării prostituției. Însă, în Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr.37 din 22.11.2004 se arată că tragerea de foloase de pe urma practicării prostituției de către alte persoane poate consta în primirea unor recompense de la prostituate sau de la clienții lor pentru acordarea acestor servicii.

Suplimentar, în literatura de specialitate, cu privire la această noțiune se regăsesc următoarele exegeze: „Prin tragerea de foloase de pe urma practicării prostituției se înțelege obținerea de foloase patrimoniale sau nepatrimoniale de orice fel (bunuri, drepturi patrimoniale, avantaje patrimoniale sau nepatrimoniale) din practicarea prostituției de către o persoană, alta decât făptuitorul [6, p. 1179]; „Tragerea de foloase de pe urma practicării prostituției presupune obținerea de profituri, avantaje materiale de orice fel de pe urma practicării prostituției de către o altă persoană. Foloasele la care se referă dispoziția incriminatoare prevăzută la art.220 CP RM pot fi obținute în orice mod și sub orice titlu” [7, p. 17-18]; „Tragerea foloaselor în urma practicării prostituției de către o altă persoană presupune transmiterea banilor sau a altor remunerări cu caracter patrimonial pentru serviciile sexuale prestate nu persoanei care nemijlocit a prestat astfel de servicii, dar persoanei care controlează activitatea acesteia” [12, p. 507-508].

Este ilustrativ următorul extras din practica judiciară, în care instanța judecată a stabilit tocmai respectiva modalitate faptică: *„A.B.care acționa împreună și de comun acord cu C.D. și X.Y. întru realizarea intențiilor infracționale de tragere a foloaselor de pe urma practicării prostituției de către alte persoane, încasau de la beneficiarii de servicii sexuale sumele de bani transferate de către ultimii în portmoneul virtual creat de către X.Y. pe numele lui*

C.D.pe site-ul www.pavoneer.comn, pentru achitarea serviciilor sexuale on-line prestate de către mai multe persoane[...]și alte persoane nestabilite, din care 50% le revenea lor, dar 50% erau achitate ultimelor” [24].

Nu este însă exclus ca făptuitorul să realizeze mai multe dintre acțiunile incriminate la art.220 CP RM. Atunci când se acționează cu o singură intenție, se va identifica o singură infrațiune, iar atunci când intențiile sunt diferite, activitatea infracțională urmează a fi calificată după regulile concursului de infrațiuni. În acest caz proxenetismul îmbracă forma unei unități legale de infrațiune, și anume, infrațiune unică cu acțiuni alternative. De asemenea, infrațiunea de proxenetism poate îmbrăca și forma unei unități legale prelungite de infrațiune (infrațiune unică prelungită), caz în care fapta se va consuma din momentul realizării ultimei acțiuni infracționale.

Chiar dacă făptuitorul realizează mai multe dintre acțiunile descrise la art.220 CP RM, acționând cu o singură intenție, organul abilitat cu aplicarea legii, trebuie să determine cu exactitate conținutul fiecărei modalități de exprimare a faptei prejudiciabile. În mod regretabil, nu de fiecare dată se ține cont de acest lucru în practica judiciară în procesul calificării faptelor de proxenetism. Studiul practicii judiciare demonstrează că unele persoane abilitate cu aplicarea legii penale rețin la calificare în mod automat toate modalitățile normative de exprimare a faptei prejudiciabile înscrise la art.220 CP RM. Ilustrativă este următoarea soluție de încadrare a instanței de judecată: „[...]aplicarea prevederilor art.90 Cod penal în privința lui A.B., este inoportună, în situația în care, acesta a îndemnat, a determinat la prostituție și înlesnit practicarea prostituției ori a tras foloase de pe urma practicării prostituției de către o altă persoană [...]” [26]. O asemenea apreciere demonstrează că instanța de judecată nu a determinat cu exactitate conținutul faptei prejudiciabile prezente în cazul dedus judecății, ci numai a preluat automat textul normei de incriminare și l-a transpus în actul aplicativ emis.

In fine, consemnăm că infrațiunea prevăzută la art.220 CP RM este una formală. În modalitatea de îndemn la prostituție, proxenetismul se consideră consumat din momentul îndemnului la prostituție, indiferent dacă persoana îndemnată a luat ulterior hotărârea de a practica prostituția sau nu. În modalitatea de determinare la prostituție, proxenetismul se consideră consumat din momentul luării de către victimă a hotărârii de a practica prostituția, indiferent dacă această hotărâre a fost realizată sau nu. În modalitatea de înlesnire a practicării prostituției, proxenetismul se consideră

consumat dacă, prin ajutorul acordat de făptuitor, a fost facilitată practicarea sau continuarea practicării prostituției. În fine, în modalitatea de tragere de foloase de pe urma practicării prostituției de către o altă persoană, proxenetismul se consideră consumat din momentul obținerii de către făptuitor, chiar și o singură dată, a foloaselor patrimoniale de pe urma practicării prostituției de către o altă persoană.

Referințe:

1. Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova (republicat) 2009, nr. 72-74.
2. Decizia Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 49 din 31.05.2018 de inadmisibilitate a sesizării nr. 62g/2018 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 220 din Codul penal (proxenetismul). În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova 2018, nr. 285-294.
3. Decizia Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 36 din 19.04.2018 de inadmisibilitate a sesizărilor nr. 173g/2017 și nr. 37g/2018 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 220 din Codul penal și a articolului 89 din Codul contravențional (proxenetismul și practicarea prostituției). În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova 2018, nr. 195-209.
4. Decizia Curții Constituționale a Republicii Moldova nr.67 din 15.06.2020 de inadmisibilitate a sesizării nr. 27g/2020 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 171 din Codul penal (alte urmări grave ale infrațiunii de viol). În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, nr.212-220.
5. BURNEI, A., CIOBANU, E., CONTRAȘ, E. ș.a. Dicționarul explicativ al limbii române. București: Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1984. 1049 p.
6. BRÎNZA, S., STATI, V. Tratat de drept penal. Partea specială, vol. I. Chișinău: Tipografia Centrală, 2015. 1328 p.
7. COJOCARU, R., CAZACICOV, A. Latura obiectivă a infrațiunii de proxenetism – conținut și caracterizare. În: Analele științifice ale Academiei „Ștefan cel mare” a MAI al Republicii Moldova, Chișinău 2016, ediția a XVI-a, nr.1, p.16-21.
8. Codul Contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova (republicat) 2017, nr.78-84.
9. Decizia Curții de Apel Chișinău din 14.07.2020. Dosarul nr.1a-634/20.

- [Accesat: 10.03.2022] Disponibil:
https://cac.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/4f648f1d-f27c-4513-bba2-91ccb1ca4ddc
10. Sentința Judecătorei Chișinău sediul Buiucani din 13.05.2022. Dosarul nr.1-1058/2021. [Accesat: 15.05.2022] Disponibil:
https://jc.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/566327c3-5d2e-496a-96b5-10e25205e77e
 11. PAȘCU, I., DOBRINOIU, V., HOTCA, M.A., ș.a. Noul Cod penal comentat, ediția a 2-a, revăzută și adăugită, vol. II: Partea Specială. București: Universul juridic, 2014. 1154 p.
 12. ГЫРЛА, Л., ТАБАРЧА, Ю. Уголовное право Республики Молдова: Часть особенная. Том I. Кишинэу: Cartdidact, 2010. 712 с. ISBN 978- 9975-4158-1-1.
 13. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la practica aplicării legislației în cauzele despre traficul de ființe umane și traficul de copii, nr.37 din 22.11.2004. În: Buletinul Curții Supreme de Justiție, 2005, nr. 8. [Accesat: 10.03.2022] Disponibil:
http://jurisprudenta.csj.md/search_hot_expl.php?id=230
 14. Sentința jud. Chișinău, sediul Buiucani din 25 februarie 2020. Dosarul nr. 1-112/2019. [Accesat: 10.03.2022] Disponibil:
https://jc.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/2cc94dd2-0b18-4b1a-908c-77f35edd462d
 15. Decizia Curții de Apel Chișinău din 31 ianuarie 2019. Dosarul nr. 1a-1779/18. [Accesat: 10.03.2022] Disponibil:
https://cac.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/c9f500d5-7e33-e911-80d6-0050568b7027
 16. Decizia Curții de Apel Chișinău din 06 noiembrie 2019. Dosarul nr. 1r-194/19. [Accesat: 10.03.2022] Disponibil:
https://cac.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/9a7475e6-8eb1-49b4-9f49-fefcfb16d51d
 17. Sentința Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 09 noiembrie 2020. Dosarul nr. 1-445/2019. [Accesat: 10.03.2022] Disponibil:
https://jc.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/251a3f72-e2d4-4418-9727-1390c10bb8a2
 18. CALMAȚUI, E. Sensul noțiunii „determinare” din dispoziția art. 220 CP RM. În: Materialele Conferinței științifice naționale cu participare internațională

- „Integrare prin cercetare și inovare”, Vol. I, Chișinău, 7-8 noiembrie 2020, p.75-79.
19. TOADER, T., MICHINICI, I.-M., RĂDUCANU, R. et al Noul Cod penal. Comentarii pe articole. București: Hamangiu, 2014. 690 p.
 20. TĂNASE, A. Delimitarea traficului de ființe umane de unele infracțiuni adiacente. În: Studia Universitatis Moldaviae, 2011, nr. 3(43), pp. 221- 236.
 21. Codul penal al României nr. 286/2009. În: Monitorul Oficial al României 2009, nr. 510.
 22. Decizia Curții Constituționale a României nr. 874 din 15 decembrie 2015. În: Monitorul Oficial al României 2016, nr. 170.
 23. Decizia Curții Constituționale a României nr.527 din 11 iulie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 80 alin. (2) și art. 213 alin. (1) din Codul penal. În: Monitorul Oficial al României 2017, nr. 814.
 24. Sentința Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 11 aprilie 2018. Dosarul nr. 1-350/16. [Accesat: 10.03.2022] Disponibil:
https://jc.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/4031f772-0f3f-e811-80d4-0050568b021b
 25. Sentința Judecătorei Chișinău sediul Buiucani din 25 februarie 2020. Dosarul nr.1-112/2019. [Accesat: 10.03.2022] Disponibil:
https://jc.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/2cc94dd2-0b18-4b1a-908c-77f35edd462d
 26. Decizia Curții de Apel Chișinău din 29 octombrie 2019. Dosarul nr. 1a-1276/19. [Accesat: 10.03.2022] Disponibil:
https://cac.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/b880d2dd-d31e-4554-8433-ec86987a737c

